

Hamburg asszonyai

Gerda döntése

LENA JOHANNSON

Hamburg
asszonyai

Gerda döntése

KOSSUTH KIADÓ

A kiadás alapja:
Lena Johansson: *Die Frauen vom Jungfernstieg.*
Gerdas Entscheidung
Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin 2021

FORDÍTOTTA
Ledó Anna

SZERKESZTETTE
Tóth Emese

BORÍTÓTERV ÉS GRAFIKA
www.buerosued.de

ISBN 978-963-544-930-9

Minden jog fenntartva

© Aufbau Verlag GmbH & Co. KG, Berlin 2021
(Published with Aufbau Taschenbuch; „Aufbau Taschenbuch”
is a trademark of Aufbau Verlag GmbH & Co. KG)

© Kossuth Kiadó 2023

© Hungarian translation Ledó Anna 2023
Borítóképek © Ildiko Neer / Trevillion Images,
akg-images / PAL / PB

1.

Gerda

Posen, 1889*

Gertrud a megfontoltságáról és a kötélidegzetéről volt híres. Ezen a napon azonban mindkettő cserben hagyta. Először is, kiborította a reggeli kávéját. Azután, amikor át akart öltözni, belegabalyodott a ruha zsinórjaiba, és leszakította az egyik selyemszalagot. Nagyon bosszantó, hiszen az volt a kedvenc ruhája, amelyet nagy gonddal választott ki az alkalomra. Mintha mindez nem lett volna elég, dél körül az idegességtől elkapta egy rettegett tüsszögőroham is. Többször újra kellett púdereznie magát. Azonban sem ez a művelet, sem a rózsás orcák nem tudták elvonni a figyelmet vörös szeméről. Úgy nézett ki, mint az az albínó vaddisznó, amelyet nemrégén látott az állatkertben. És mindennek az oka, hogy Oscar látogatóba jön. Oscar Troplowitz évekkel ezelőtt az apja patikájában dolgozott.

* Ma Poznań, Lengyelország. Az 1800-as évek közepétől hivatalosan porosz tartomány, 1871-től a Német Birodalom része. A magyar fordítás ezért megtartja a földrajzi nevek német elnevezését.

Kedvelték egymást, Gertrud úgy érezte, van bennük valami közös, már ha férfi és nő esetében ilyesmiről egyáltalán lehet szó. Oscar igyekvő és okos volt, nem túlzottan érzelmes, sem heves, viszont egyenes. Gertrud úgy gondolta, ez a leírás akár őrá is illene.

Bár, ahogy többször is hangoztatta, tetszett neki Posen, Oscar elhagyta a várost és a nagybátyja patikáját, hogy odahaza, Breslauban* bepótolja a gimnáziumi érettségét, majd továbbtanuljon. Ez a döntés jó benyomást tett a lányra. Oscar apját azonban hidegen hagyták fia ambíciói. A kőművesmester valami kézzelfoghatóbbat képzelt volna számára, ezért is vette ki a középfokú érettségi vizsga megszerzése után a gimnáziumból. Gertrud csodálkozott, hogyan ismerheti valaki ennyire rosszul a saját fiát.

Amikor Oscar segédként dolgozott, Gertrud még gyerek volt. Amikor azonban katonai szolgálata megkezdése előtt még utoljára látogatóba érkezett, a lány már a háztartási iskolába járt, hogy felkészüljön arra az életre, amelyet egy szorgalmas és okos férfi feleségként él majd le. Ekkor csupán néhány percet tölthettek együtt, ám e rövid találkozás is elég volt ahhoz, hogy véleményt alkothasson Oscar jelleméről. Az apjától is szerzett információkat a fiatalemberről.

– Oscar sosem kérkedett sem széles körű képzettségével, sem pedig híres professzoraival, még a Heidelbergben megszerzett doktori címével sem. – Az apa elismerően bólintott. – Büszke lehet arra, amit elért. És kétségkívül az is, mégpedig az én ízlésemnek nagyon is megfelelő

* Ma Wrocław, Lengyelország.

módon. – Gertrud apja hitte, hogy Oscar előtt figyelemre méltó jövő áll. „A fiúnak tervei vannak”, nyilatkoztatta ki nemegyszer. Oscar valami nagy dolgot fog létrehozni. Hogyhogy ezt a saját apja nem ismerte fel?

Most tehát visszatér, hogy szakképzett patikáriusként és tanult gyógyszerészként újra szolgálatba álljon. Vajon meddig éri be azzal, hogy másodhegedűs legyen Gustav Mankiewicz mellett? Nem sokáig, Gertrud legalábbis azt sejtette. Az udvari gyógyszerészár átvétele viszont nem szerepelt a lehetőségek között.

Bár e májusi vasárnap nem volt különösképpen meleg, Gertrudot előntötte a forróság, amikor a szobája ablakából meglátta a Breslauer Straße irányából az Alter Markt* felé bekanyarodó kocsit. *Ez biztosan ő lesz!*

Nyílt a kocsiajtó, megjelent egy láb, majd még egy, végül Oscar Tropowitz a teljes valójában; kihúzta magát, lesimította a mellényét és a felöltőjét. Egy pillanatra előrebillentette magát, a lábujja hegyére, mielőtt a bejárati ajtóhoz indult volna. Hamarosan erőteljes kopogás hallatszott, rögtön utána pedig Ottilie, a házvezetőnő léptei, ahogy ajtót nyitni indult. Gertrud elhatározta, hogy megvárja, amíg a szülei hívják. Mintha nem is tudna Oscar érkezéséről. Hirtelen azonban elfogyott a türelme. Kislányként kedvelte a fiatalembert. Legutóbbi látogatásakor mérges volt, hogy csak rövid ideig láthatja. Borzasztó kíváncsian várta, vajon még mindig olyan jól megtalálják-e a közös hangot. Oscar a gyermekkora része volt, és valahányszor rá gondolt, nagyot dobbant a szíve. Valami azt

* Régi piactér.

súgta, hogy a felnőtt életében is szerepet játszik majd. Gertrud a fülét hegyezte. Semmi. Nem hallatszanak hangok. Talán váratták a szülei a vendéget? Mikor hívatják már? Ostoba bakfis magatartás! Ezt már igazán kinötte, döntött végül, majd sietve leszaladt a lépcsőn, és belépett a nappaliba.

– Akkor jól hallottam – üdvözölte a vendéget, és közben igyekezett tudomást sem venni kalapáló szívééről. – Milyen kedves, hogy újra meglátogatsz bennünket!

Oscar szeme boldogan ragyogott.

– Részemről az öröm, kedves Gerda.

Legutóbbi látogatásakor is így nevezte, mondván, a Gertrud túlságosan régimódi és komoly név életteli fiatal nőnek.

– Milyen csinos ruha! – Ezután már nem lehetett a szívdobogást figyelmen kívül hagyni. Igazából ez csak a *második* legszebb ruhája volt, mostantól azonban biztosan a kedvence.

– Látom, kész fogadóbizottságod van, kedves Oscar. Kiváló. – Gertrud apja azonnal beszélni kezdett, amint Oscar átlépte a küszöböt, jóllehet a férfi, az illemnek megfelelően, először a ház asszonyát üdvözölte.

Amikor mind a négyen kényelmesen elhelyezkedtek az ovális asztal körül felállított párnázott székekben, a lány kihasználta az alkalmat, hogy feltűnés nélkül szemügyre vegye a férfit. A felöltő és a mellény alatt fehér inget viselt. A *fätermörder* kissé már kiment a divatból, Gerda azonban nagyon elegánsnak találta. Oscar sötét haja a füle felett rövidebbre volt vágva, mint emlékezett. Választék nélküli haja felállt és bársonyosan csillogott. *Mint a medveprém*, gondolta Gerda. Elmosolyodott. Oscar, aki az apjával ko-

moly beszélgetésbe kezdett, felé fordította az arcát. Bizonyára észrevette a pillantását; ő is elmosolyodott, a következő pillanatban azután újra a teljes figyelme az idősebb férfié volt.

Meleg hullám öntötte el Gerdát, és valami bizsergés. Honnan ez a hirtelen felindulás? Hiszen semmi oka nem volt rá. Nyelt egyet, próbált a gyomrában érzett izgalom felett úrrá lenni. Egy becsvágyó fiatal fiút várt, aki iránt ugyanolyan ártatlan érzelmeket táplál majd, mint régen. *Fiúról* azonban szó sem volt. A katonai szolgálattal határozott fellépést adott neki, és a kissé esetlen patikussegéd-ből sármos férfit faragott. Gerda el volt ragadtatva a kisugárzásától, és le sem tudta venni a szemét a férfiről, akár órákig hallgatta volna. Nyilvánvaló, hogy Oscar jelentős szerepet kap az életében.

Elérkezett Gerda addigi életének legszebb nyara. Esténként, amikor hosszan világos volt, a régi piacon sétálgattak. *Jól fest a városháza előtt*, gondolta Gerda a fényűző és impozáns reneszánsz épülethez érve, mely igazi erőd volt: tornyokkal, oromzattal, háromszintes oszloptornáccal. Az átalakítására Olaszországból hoztattak építész a tizenhatodik században. Olyan szerénynek hatottak mellette az üzletek és az éttermek, mint holmi babaszobák, jóllehet egyik-másik kifejezetten nagyvilági igényvel nyitott meg. Oscarnak a teret körülvevő üzletek mindegyikéhez volt hozzáfűznivalója.

– Ha bútörüzetem volna, hagynám, hogy a vásárlók maguk válasszák ki, milyen anyagból és milyen színben készüljön el a székek és fotelek kárpitja. – Azután egy szivarüzlet előtt állt meg. – Ha én lennék a tulajdonos, rend-

szeresen adnék esetet urak számára, hogy kipróbálhassák az egyes dohánytípusokat. És előadások is lehetnének.

– Előadások egy szivarüzletben? – Gerda ránézett. – Ezt meg hogyan kell elképzelni?

– Előadások arról, hogy honnan származik, hogyan termesztik és dolgozzák fel a dohánynövényt. Az urak számára egészen más élmény lenne a dohányáru kiválasztása, és mindig nálam vásárolnának. Szerinted nem? – Várakozásteljesen nézett Gerdára, mintha komolyan fontolgatná, hogy beszálljon a szivarkereskedelembé.

– De, lehet – bólintott a lány. – Ha én vásárló lennék, a helyszínen akarnám látni, hogyan szüretelik a levelet. – Elkapta a férfi pillantását. – Most meg miért nézel ilyen meglepetten? Hát nem az utazás az egyik legnagyobb kaland, amit átélhetünk? Úgy szeretném egyszer megnézni a firenzei Uffizi palotát, vagy a Louvre-t Párizsban! Csofálatos lehet a nagy mesterek leghíresebb képeit mindössze néhány lépésnyi távolságból szemlélni!

– Azért akarsz utazni, hogy azután múzeumokban aszalódj?

– Természetesen érdekelne maga az ország is, meg a lakói. Franciaország híres a kiváló konyhájáról. Olaszországban pedig örökké süt a nap...

– Nem éppen örökké, de azért igazad van. Az ottani klíma rendkívül kellemes lehet.

– Ha mindig egyetlen helyen maradunk, az nem olyan, mintha egy szimfóniából csak egy tételt hallgatnánk meg? Akármilyen szép is Posen, bizonyára nem a legszebb hely a világon. – Gerda titokban már elképzelte, milyen lenne Oscarral felfedezni a világot. Semmit sem kívánt ennél jobban. Ugyanakkor sosem érzett félelem kerítette hatal-

mába, hogy a férfi hamarosan távoli országokba indulhat. Nélküle.

A július fojtogató hőséget hozott magával. Posen tartomány – Nyugat-Poroszország és Szilézia közé ékelődve, Brandenburg és Lengyelország között – szenvedett a kánikulától. A tartomány szívében fekvő, hasonló nevű város pedig még annál is jobban.

– Az emberek visszahúzódnak a házaikba – mondta a családfő, Gerdára pillantva. A család éppen befejezte az ebédet. – Még a gyógyszertárba is gyötrem eljutni. Oscart a nap hátralévő részére elengedem. Megszolgált, olyan szorgalmas. – Az apa szipogva felemelkedett. Az anya némi enyhe fuvallat reményében a kertben kívánt egy árnyas sarkot keresni és ott megpihenni. Gerdának nem kellett soká várnia. Mintha megbeszéltek volna, Oscar már ott is termett, és megkérdezte, nincs-e kedve sétálni egyet a Warthén.*

– A víz mellett talán enyhébb a hőség – vélte. – Ami viszont, attól tartok, a szúnyogoknak is kedvükre lehet.

Az Alter Markton vándorkereskedők állították fel bódéikat.

– Finom hölgynek finom a bőre – kiáltotta egyikük már messziről, amint Gerda és Oscar a közelükbe értek. – Jöjjön, nézze meg, próbálja ki! A legjobb tinktúrák és olajok, kiváló illatos vizek kaphatók.

Gerda elment volna mellette, elvégre a folyópartra igyekeztek, Oscarnak azonban felkeltette a kíváncsiságát a kí-

* Posen folyója.

nálat, ezért odavezette a lányt a kereskedő standjához. Gerda szemügyre vette a portékát. Barna üvegcséket látott minden elképzelhető méretben, meg téglyeket és egyéb csinos edénykéket.

– Jöjjön csak közelebb, nagysága! – bátorította ismét a férfi a pult mögül, habár már közvetlenül a kirakott áru előtt állt. Oscar egyáltalán nem érdekelte. Kinyitott egy kerámiaszelencét, és Gerda orra alá tartotta. A lány elhúzódtott. Micsoda gusztustalan kuttyulmány! Csomók úszkáltak az olvadt zsírban.

– A hőség miatt, nagysága – magyarázta a kereskedő.

– A zsír meg a víz sosem elegyedik – mondta Oscar elgondolkodva. – Ez folyton bosszúságot okoz.

A kereskedő sietve felkapott egy spatulát, és megkeverte a kenőcsöt.

– No, hát ezen nem lehet segíteni. A látvány nem lesz jobb. Az ön bőre azonban, ha ezt a tápláló krémet alkalmazza, biztosan az lesz. Ígérem, a bőre úgy fog kinézni, mint a porcelán, mégis olyan sima lesz, mint a selyem.

– Ne ígérjen túl sokat! – felelte Gerda szárazon. Az apjától tudta, milyen sok sarlatán kínál túlárzott, hasztalan tinktúrákat és kencéket. – Én ugyan nem vágyom sem selyemre, sem porcelánra. Arra tudna ajánlani valamit, hogy ne feszüljön olyan kellemetlenül a bőröm...?

A kereskedő felemelte jobb mutatóujját. – Természetesen, nagysága. Van itt valami, ami segít önnek – kiáltotta hangosan, de nem rá nézett, hanem a járókelőkre, akik a portékáját figyelemre sem méltatva haladtak el a stand mellett. A következő másodpercben egy másik kerámiatéglyet vett elő. A tartalma nem sokkal volt bizalomgerjesztőbb, ráadásul furcsán szúrós szagot is árasztott.

Oscar fintorgott.

– Hű, de hát ez...

– Ligetszépe és körömvirág – vágott a szavába a kereskedő.

– Nem, nem arra gondoltam. – Oscar kétkedő arccal szimatolt. – Alkohol... – kezdte, de újra félbeszakították.

– Sósborszesz. Nemcsak kiváló tulajdonságai révén tesz jót a bőrnek, de felfrissülést is nyújt ebben az embertelen hőségben.

– A tiszta alkohol észszerű mértékben hígítva és citrommal vegyítve ugyanolyan alkalmas felfrissülésre – dörmögte Oscar, akinek nem volt kedve tovább hallgatni a kuruzsló ostobaságait. – Gyere, Gerda, menjünk tovább! – A lány belekarolt. – Ez egy szélhámos. Miért nem apádtól kérsz valamilyen készítményt a bőrfeszülésre? Vagy tőlem?

– Te vittél oda a standhoz – védekezett Gerda mosolyogva.

A férfi rápillantott.

– Igaz. Elég nagy butaság volt.

A vasárnap magától értetődően Oscaré lett. Gerda anyja, Therese legfeljebb annyit kérdezhetett, hogy a fiatalok nem akarják-e őket elkísérni a kávéházba. Hogy Gerda és Oscar együtt töltik a szabadnapot, ahhoz kétség sem férhetett. Gerda minden, a férfi közelében töltött másodpercet élvezett. Oscar elbűvölő volt, megnevettette. Mindig új ötletekkel állt elő, és olyan szenvedéllyel lelkesedett bizonyos dolgok iránt, hogy az másokra is átragadt. Néha úgy nézett a lányra, hogy attól Gerda térde egészen el-

gyengült. Ilyenkor arra gondolt: mindjárt megfogja és megcsókolja a kezét a férfi. Vagy az ajkát.

Habár már húszéves volt, az ilyesmiben mégis teljesen járatlan. Először is, egyáltalán nem akart játszadozni az érzésekkel, nem értett hozzá, hogyan lehet csupán a próba kedvéért kokettálni, és figyelni, miképpen reagál arra egy férfi.

Ugyanakkor nagy örömet szerzett számára, ha a nagyszüleinek felolvashatott. Szerette az anyját kiállításra vagy koncertre kísérni. Habár egy nőnek nem sok keresnivalója volt a laborban, Gerda az apja válla fölött élvezettel leste, hogyan dolgozik. Lenyűgözték az illatok, valamint az a hatás, amit a különböző szubsztanciák vegyítésével elérhet az ember.

Az órák csak úgy repültek, miközben Gerda az apját figyelte.

Mire befejezték a háztartási iskolát, két közeli barátnője már férjnél volt, így nem sok idejük maradt egymásra. A fiatalasszonyok saját háztartást vezettek, és hamarosan anyák lettek. Gerda pedig, jobb híján, a tanult kézimunkatechnikákat tökéletesítette. Különösen a hímzés okozott neki örömet. *Fonállal festés*, így nevezte. A festéssel ellentétben a hímzésben valóban tehetségesnek bizonyult. Hegedűtanulmányait azonban félbehagyta. Nem a gyakorlás rémisztette el, hanem hogy a hegedűből előcsalogatott hang igen sokáig a türelem próbájának eszköze.

Gerdának nem nyílt sok lehetősége férfiakkal ismerkedni. Ugyanakkor meg volt győződve arról, hogy számára egyetlen férfi rendeltetett. Akkor miért is hagyná, hogy másvalaki csókolja? A gondolat sem okosnak, sem kívánatosnak nem tűnt számára. Így aztán nem is volt

gyakorlata abban, hogyan kell egyértelmű jeleket küldeni a másik nem felé. Azt kívánta, bárcsak képes lenne bátorítani Oscart.

Amikor a nagy hőség elvonult, Oscar és Gerda meglátogatták a város nyugati részén lévő állatkertet. Idővel a testi közelségük magától értetődővé vált. A lány eleinte borzasztó ideges volt. Vajon érzi a férfi a légzését? Egyszer kissé megbotlott, mert egy kő szerencsétlenül került az útjába, és nem szégyellte, hogy Oscarnak ütközött. Ennél több eddig nem történt. Sajnos. Nem fogták meg egymás kezét, csókról, kivéve egy gálánsnak értelmezhető kézcsókot, nem is beszélve. Gerda nem akart türelmetlen lenni. Mindent a maga idejében. Ugyanakkor nem akart tovább várni. Minden perc, amit együtt töltöttek, annyira helyesnek, egyenesen tökéletesnek érződött! Miért marad Oscar gavallér, ahelyett hogy egyszer az életben kissé rámenősebb lenne? Talán még mindig a gyermeket látja benne, akihez ártatlan barátság fűzi? Rémes gondolat. Gerda sokkal-sokkal többet látott benne: izgalomba tudta hozni, de a legteljesebb nyugalom érzését is kiválthatta belőle. Amikor a férfi az álláspontját fejtegette, Gerda remekül tudta követni. Oscar pedig hallani akarta a lány véleményét is.

Az állatkert Gerda egyik kedvenc helye volt. A park területét folyamatosan bővítették, magas fák és illatos cserjék között sétálhattak benne. Különösen az alapításának a története tetszett neki, amit már legelső látogatásukkor elmesélt Oscarnak.

– Minden úgy kezdődött, hogy egy csapat kuglizó cimborák különleges ajándékot akart adni az egylet elnökének a születésnapjára. Mindenki hozott neki egy-egy állatot. Volt közöttük disznó, juh, páva, medve és majom is.

– Tényleg medvét és majmot vittek neki ajándékba? – Oscar hitetlenkedve nézett rá.

– Úgy bizony! Vagy tizenkét különböző faj gyűlt össze. Így aztán a szegény fickónak nem maradt más választása, mint hogy állatkertet nyisson.

Oscar a homlokát ráncolta.

– Még egy okkal több, hogy ne kuglizzak. Menjünk az elefánt pavilonjához – javasolta a férfi.

– Rémesen néz ki a bőre – állapította meg Gerda, amikor odaértek az elefánthoz. – Biztosan pokolian viszket, hiszen száraz és repedezett. Nem gondolod?

– Azt hiszem, madarak gondoskodnak a bőréről. Vagy talán ápoló olajat kellene kenni a bőrére?

Gerda felnevetett.

– Szerintem kedves ötlet!

– Te szeretnél állat lenni? – kérdezte Oscar hirtelen.

– Ha nekem külön készítenél olajat, meggondolnám.

– Nem muszáj sem vastagbőrűnek, sem mókusnak lenned, én akkor is... – A férfi elhallgatott. – Komolyan kérem. Szeretnél valamilyen állat lenni?

– Nem. Mert nem értik a művészet szépségét. És te?

– Dehogy! Fárasztó lehet folyton élelmet keresni, a területért harcolni. – Egy pillanatig az elefántokat figyelte. – Látod, nekik is kevés. Csak ide-oda lóbálják a hatalmas ormányukat unalmukban. De valószínűleg az unalom nem zavarja őket. Az állatoknak nincsenek érzéseik. Párganak, de nem foglalkoznak az utódaikkal. A nősténnyel sem maradnak együtt.

– Ez nem igaz.

Oscar elfordította a tekintetét a sötét óriásokról, és kíváncsian nézett a lányra.

– Azt olvastam, hogy az elefántok vigyáznak a kicsinyeikre, továbbá a hím elefánt egész életében egy nősténnyel marad.

– Lehet, hogy ezért kedvelem ennyire a vastagbőrűeket – mondta a férfi, és úgy nézett Gerda szemébe, hogy a lány testét jóleső borzongás fogta el. Ebben a pillanatban egészen biztos volt benne, hogy nem a régi kis barát nőt látja benne Oscar.

Visszafelé meghívta egy étterembe, és végre óvatosan a keze után nyúlt.

– Tényleg különlegesen finom a bőröd. Nem csoda, ha úgy érzed, húzódik.

Gerda csodálatosan boldog volt. Megszorította a férfi kezét, közben mélyen egymás szemébe néztek. Gerda úgy érezte, a lelkébe nyer betekintést, szinte olvas benne...

Végre minden világossá vált. Könnyű remegés futott végig a gyomrán, kellemes, meleg érzést hagyva hátra.

Amikor a napok észrevehetően rövidülni kezdtek, Gustav Mankiewicz a nappaliba hívta a feleségét és a lányát.

– Fontos dolgot kell megbeszelnünk – mondta jelentősegteljes hangon és ünnepélyes arccal. Gerda szíve dübörgött, miközben hatalmas nyugalom töltötte el. Az anyja a rá jellemző egyenes tartással ült, ujjbegyeit finoman egymásnak támasztva. Az apja szeme csillogott. Nem sokszor történt ilyen.

– Oscar megkérte a kezedet, Gertrud – jelentette be.

– Ó, csodálatos! – kiáltotta az anyja, és az arca sugárzott.

Gerda nem szólt semmit. Képtelen lett volna megszólalni. Mit is mondhatna, amikor a leghőbb vágya teljesül? Akármennyire reménykedett is, igazán nem számított rá.

Nem ilyen gyorsan, és főleg nem úgy, hogy Oscar az apjától kéri meg a kezét, anélkül hogy előbb vele ne beszélne. Mégis biztosan érezte, hogy mindez így van rendjén.

– Oscar jó fiú, szorgalmas és jól képzett. El sem tudnánk képzelni jobb vőt! – Az apja megköszöri a torkát. – Anyádnak és nekem megadatott a boldog házasság ajándéka. Ez több mint két tisztességes és felelősségteljes ember köteleke. Tudod, mire gondolok. – Újra megköszöri a torkát. – Fontos, hogy te magad is nyilatkozhass az ügyről. Gondolom, semmi nem szól e házasság ellen.

Nyilatkozhasson *az ügyről*. Nos, a családfő nem volt túl járatos az érzelmek megfogalmazásában. Annál is inkább értékelte a lánya, és hogy nem adta az ígéretét Oscarnak az ő beleegyezése nélkül.

– Nem, apa, semmi nem szól ellene – felelte Gerda, és érezte, hogy az arca felforrósodik.

Az apa bólintott.

– Gondoltam. Pompás.

A feleségéhez fordult.

– Te mit gondolsz?

– Csodálatosan illenek egymáshoz. Ó, gyermekem, férjhez mész! Örülsz neki?

– Teljes szívemből.

– Remek, akkor meg is viszem a hírt a fiúnak. De előbb koccintunk. Otilie kinyit egy palack bort.

2.

Gerda

Megérkeztek az eljegyzésre Oscar szülei Breslauból. Louis Tropolowitz a haját, mely a fejéről hiányzott, immár fehér szakállként viselte az arcán. A férfinak jóságos szeme és csendes természete volt. Feleségét, Agnest, akinek anyai nagybátyja volt Gerda apja, arisztokratikus jelenséggé tette kiugró arccsontja, keskeny orra, tökéletesen ívelt ajka.

Az eljegyzés híre őket sem érte váratlanul, és nagyon örültek neki.

Gerda számára nem sok minden változott. Oscar okos-sága és nyíltsága minden nap magával ragadta; minden reggel, amely felvirradt Posen fölött, sóvárogva várta eljövendő közös életüket. Oscar minden este eljött hozzá és a szüleihez a munkája végeztével. És már rendszeresen megfogta a kezét. Az eljegyzési ünnepségen gyengéden megcsókolta az arcát. Ez volt az első alkalom, hogy az ajkával finoman megérintette. Gerda kíváncsian várta az ajkát. A gondolat, hogy a lelki mellett hamarosan testi közelség is vár rá, izgatott borzongást váltott ki belőle. És vágyakozást. Nem az eljegyzés napján mutatták be őket

egymásnak, ahogy az helyenként előfordult, Gerda óvodás korától ismerte Oscart. Tudta, hogy mire számíthat tőle, és tudta, hogy bízhat benne.

Az egyik barátnője egyszer azt mondta: „Micsoda szerencse, hogy terhes vagyok! Így legalább van egy kis nyugtom a férjemtől a hálószobában. Az ágyban is minden körülötte forog.”

Oscar nem ilyen férfi, Gerda ebben biztos volt. Minden tekintetben ő az igazi számára.

Még egy dolog hamar világossá vált: Oscar mellett sosem fog unatkozni. Mindig támadt ugyanis valamilyen új ötlete. Gyakran jóval a gyógyszerár zárórája után jelent meg, és egy újabb olajat hozott Gerdának.

– Nézd csak! Ezzel dörzsöld be a bőröd, mielőtt aludni térsz! Minden este. Egy hét után számold be arról, hogy megszűnt-e a kellemetlen feszülés.

Egy nap négyesben üldögéltek, Oscar, Gerda és a lány szülei. A két férfi a hetilap különböző rovataiba mélyedt.

– Hamburgban az utcára vonultak a munkások – szólalt meg az apa. – Attól tartok, ez a mozgalom megnehezíti még az életünket.

– Nem csak Hamburgban – felelte Oscar. Az ő hangján kevésbé hallatszott aggodalom. – A munkaidő csökkentését követelik heti negyvennyolc órára, napi mindössze nyolc órára. – Lassan bólintott. – Nem csekélység ez, pénzben sem.

– Én is amondó vagyok – felelte az apa.

– De igazuk van, előbb-utóbb muszáj lesz csökkenteni a munkaidőt. Mennyi idő marad különben az életre, a családra? – Oscar a menyasszonyára mosolygott. – A sok gép

ellenére még mindig igen sokan dolgoznak rendkívül keményen. Időre van szükségük a munkásoknak is, hogy kipihenhessék magukat. Nem gondolod, Gustav? Minél kevesebb a szünet, annál több a baleset, és annál kisebb a teljesítmény.

Az apa általában csak a homlokát ráncolta vagy dörmögött valamit, Oscar szemléletmódját mégsem utasíthatta el. Gerda szerette a családja körében együtt töltött órákat, amikor semmi más dolga nem volt, mint Oscart figyelni és hallgatózni rajzolás közben. A színekkel való játékban örömet lelte, az az érzés, hogy a fehér papíron teremt valamit, amely nélküle nem jöhetett volna létre, megelégedéssel töltötte el. Nem gondolta, hogy különösebben tehetséges volna, nyilván sosem érné el a mesteri szintet. Nem is akarta. Mindössze saját kedvére rajzolt. Néha nem is értette, miről beszélget Oscar az apjával, mert éppen egy könyv vagy egy magazin cikke kötötte le a figyelmét. Az egyik Edvard Munchról szólt, a festőről, akiről ekkoriban sokat beszéltek. Gerda nem értette a festményeit, amelyek kissé meg is rémisztették. Mégis, valami vonzotta a különös forma- és színvilágban. Éppen ez izgatta annyira a művészetben: ha tetszést nem is váltott ki a mű, olyan hatást tudott gyakorolni, amelytől az ember nem szabadulhatott.

Ezen a napon Gerda nem festett, és nem is temetkezett könyvbe. Az anyja hímezett, az apja újságot olvasott, még Oscar is egy olvasmányba bújt. Rendszerint sokat olvasott, szinte falta a betűket, ha azok a napi eseményekről vagy az üzleti világról számoltak be. Gerda csendben üldögélt, hallgatta a zenét, amely recsegve hangzott fel a viasz-

hengeres fonográfból. Egyszerre csak Oscar előredőlt, és olyan arckifejezéssel eresztette le az újságot, amelyet Gerda még nem ismert.

– Érdekes ez a hirdetés – mondta izgatottan. – Itt, a *Gyógyszerészeti Lapban*. – Erre az apa is fölneézett az olvasásból. – Paul Carl Beiersdorf eladja a laboratóriumát és a gyógyszerészeti raktárát, amelyet nyolc éve alapított Altonában.

– Labor és raktár? Valóban nagyon izgalmasan hangzik. – Hangosan kifújta a levegőt. – Mit mondtál, ki akarja eladni?

– Jól hallottad: Paul Carl Beiersdorf.

– Ez több mint érdekes. A gyógyászati tapasztalainak kiváló hírük van. Vajon miért akarja eladni, alig tíz év után? Az üzlet valószínűleg pompásan megy, hacsak valami szarvashibát nem követett el.

A zene lejárt, Gerda felállt, és óvatosan leemelte a hengert a fonográfról. Majd leült Oscar mellé, és vetett egy pillantást a hirdetésre. A völegénye a kezébe vette a kezét; Gerda érezte, hogy nyirkos.

– Itt az áll, hogy magánéleti okokból.

– Magánéleti okok, na persze. – Az apa a homlokát ráncolta. – Ez meg mit jelent? Miért akarna valaki megszabadulni egy jövedelmező vállalattól, amelyet nem is olyan régen alapított?

– Talán valamilyen sorscsapás, például betegség miatt – vélekedett Gerda. Biztosan érezte, hogy Oscar nem egyhamar fogja elfelejteni Beiersdorf úr ajánlatát.

– Én is erre gondolok, valami ilyesmi történhetett. – Oscar megszorította a kezét.

– Nem tudsz neki írni és egyszerűen rákérdezni? – kérdezte Gerda.

Az apja felnevetett, és Oscar is elmosolyodott.

– A magánéleti okoknak nincs keresnivalójuk az üzletben, különben nem lennének magánéletiek. Nem hiszem, hogy rám tartoznának. De igazad van, akad még egy-két dolog, amit szívesen megtudnék. Egy levelet bizonyára megér. Azt persze bizonyosan nem fogja egyenesen elárulni, ha valamilyen végzetesen elhibázott döntést hozott, elvégre akkor engednie kellene az árból – gondolkodott hangosan Oscar. – Saját laboratórium, saját fejlesztések és újdonságok. Mindehhez a Beiersdorf jól csengő neve... Pontosan ez az, amire vártam!

Oscar már többször beszélt arról, hogy saját üzletet szeretne vezetni. Ahogy fogalmazott, olyat, amely A-tól Z-ig megfelel az elgondolásainak. Saját termékek, saját helyiségek, saját szabályok. Valami olyasmit akar létrehozni, ami akkor is fennmarad, ha az ő rövid földi életútja a végére ér. Jobb helyé akarja tenni a világot. Csak egy kicsit jobbá, de lehetőleg mindenütt, ahol csak lehetséges.

– Akkor szerezz minél több értesülést! Írj Beiersdorfnak!

– A menyasszonya apja ismét az újságjába temetkezett.

Oscar a tanács szerint cselekedett, még aznap este. Alig bírta kivárni a választ.

Néhány nap múlva aztán megérkezett. Beiersdorf közölte a feltételeket: harmincezer márka azonnal, a többi nyolc évre elosztva.

– Összességében csinos kis summa – mondta Oscar –, de tisztességes ajánlat.

– Amennyiben ér ennyit a vállalkozás – vetette közbe Gerda, akinek fogalma sem volt, mennyit érhet egy labor, a műszerei és a szerszámai, illetve természetesen a már elkészült termékei.

– Ha az igazat írja, amit feltételezek, nem kételkedem az értékében. Azt állítja, a bevétel évről évre növekszik, és utal a nemzetközi ügyfélkörére is, amellyel szintén biztosan rendelkezik. – Gerda minden részletet tudni akart, hiszen csak rá kellett néznie Oscarra, hogy lássa, a vőlegénye érdeklődése a levél érkezésével csak növekedett. Együtt tervezik a jövőt. Ha ez a labor szerepet játszik benne, rengeteg végigbeszélendő éjszaka áll előttük. Bár a végső döntéseket Oscar hozná meg, Gerdának kétsége sem volt afelől, hogy mindig kikérné a véleményét. Másként nem is tudta elképzelni a közös életüket. Vagyis rendkívül fontos, hogy az elejétől fogva minden körülménnyel tisztában legyen. Már csak azért sem, mert komoly összegről volt szó. Nem tartozott azon nők közé, akik semmit nem akarnak tudni férjük ügyeiről, és azután egy szép napon szembesülnek a rideg valósággal. Csukott szemmel nehezen ismeri fel az ember a szakadékat. A harmincezer márká nem rémítette meg, de azzal tisztában volt, hogy egy udvari gyógyszerész és orvosi tanácsnok lányaként mindaddig igen kényelmes élete volt. A jövője egy bukott üzletember oldalán, hatalmas adóssággal a nyakukban igen csak másként festene.

– Beiersdorf tizenegy munkatársról ír. Nem rossz – mondta Oscar. – A legnagyobb bevételt a tapasztok hozzák. Gondoltam. A felkent tapasztát már szabadalmaztatta. A gyógyszeres sebtapasz sem utolsó.

– Ezt a pillantást ismerem, Oscar. Mi jár a fejedben?

– A magánéleti indok. Azt mondtad, talán betegség lehet az eladás mögött. Talán már az is segítene rajta, ha lekerülne a teher a válláról. Ha bevásárolom magam az üzletbe, együtt többre mennénk, mintha az átvétel után egyedül vinném a céget. Beiersdorf nagy koponya, elismert szakember. Nem volna butaság veszni hagyni a tudását és a tapasztalatát?

Oscar újabb levelet írt. Ezúttal kijózanító választ kapott.

– Úgy látszik, elveszíti a türelmét – vélte Gerda apja, miután a fiatalember felolvasta a Hamburgból érkezett levelet. A sorok valóban erről árulkodtak. Két másik érdeklődőről írt, amit a vevőjelölt tudomásul vett, de nem esett pánikba.

– Beiersdorf okos ember, a helyében én is nyomást akarnék gyakorolni. De hát én sem vagyok ostoba. – Az ajka mosolyra húzódott.

– Okos ember, de túlzottan szerény – mondta az apa. – Az köztudott, hogy nagyra tartja Unnát, de hogy a sikerei nagy részét neki tulajdonítja, az figyelemre méltó.

Dr. Paul Gerson Unna neve még Gerda előtt is ismert volt. Hamburgi bőrgyógyászati klinikája az egész országban a legnevesebbek közé tartozott.

– Ez igaz – hagyta helyben Oscar. – Azt az álláspontot képviseli, hogy a vállalata nem lenne képes úgy teljesíteni, ahogy teljesít, ha az orvosi tanácsadás nem lenne mögötte.

– Egyenesen azt állítja, hogy a jövőben is csak az együttműködés révén biztosítható a siker.

– Így van. A termékek minősége Unna doktortól függ, ezt állítja. – Oscar elgondolkodva bólintott.

– Azt javaslom, tegyünk Beiersdorf úrnál egy látogatást – javasolta Gustav. – Világos a kérése, hogy mondjunk le

a további írásbeli kérdezősködésről. Vagy küldesz egy kötelező érvényű vásárlási szándéknyilatkozatot, vagy beszélsz vele személyesen, mielőtt végleges döntést hoznál.

– Pompás ötlet. És ha már Hamburgba utazunk, mindenekelőtt dr. Unnával is beszélhetünk. Érdekelne, ő hogyan látja a cég jövőjét.

– Helyes, jó gondolat.

– Vagyis Hamburgba utaztok, és ajánlatot tesztek, amennyiben minden kérdésre kielégítő választ kaptok? – kérdezte Gerda, mire Gustav és Oscar bólintott.

– Oscar, van kéznél harmincezer márkád?

A férfi eddig ezzel a kényes kérdéssel igyekezett nem foglalkozni.

– Igazad van, Gerda, mielőtt elutazunk, fel kell keresnem a bankot.

Az Oscar nélküli napok rémesek voltak. Minden egyes nap unalmasan telt el. Ez volt az első alkalom, hogy ilyen hosszú időt töltöttek külön, amióta a férfi visszatért Posenbe. Gerda számított rá, hogy hiányozni fog neki, de arra nem, hogy mennyire. Semmi pajkos kacscintás, sem kézen fogva sétálás, sem kedves szó... Oscar jelenlétében a gyógyszerár előtti rózsabokrok mintha erősebb színekben pompáztak volna, és a madarak is boldogabban énekeltek.

Gerda részt vett egy Warthe-parti kiránduláson. Egy városszerte ismert festő hívta meg rá, aki inkább a nőügyeiről, mintsem a festményeiről volt híres. A rajzolásához először is alapos szemlélés szükséges, állította, és megígérte, hogy a hölgyek látásmódját ennek megfelelően formálja. Hogy eközben az egyik-másik hölgyet is megszemlélte, az

Gerdát nem zavarta, hiszen tartotta a szavát, és megtanította *valóban látni* a nyári orgona korán kinyílt virágfürtjének számtalan apró virágát, amely sok különféle szíromból állt. A festőnek igaza volt: a virágzó bokor megragadásához tisztában kellett lenni azzal, hogy az apró levelek nem egyszínűek, a porzó és a porzószál különböző, és a bibe miképpen hajlik meg. E kirándulás után Gerda azon kapta magát, hogy olykor meg-megáll a leghétköznapibb dolgokon elmélkedni. Hogyan érzékeli a szeme egy olyan építmény körvonalait, amelyet nagy távolságból figyel meg? Hány apró eleme van a szőnyegnek, amely az előszobát díszíti, amióta az esztét tudta? Újra felfedezte a saját tükörképét is, az orra alatti sekély mélyedést, a felső ajkának ívét, a leheletfinom szőrszálakat. Mindez bár kitöltötte az órákat, mégis üresnek érezte valamennyit. Mi értelme alapos megfigyeléseket tennie, ha azokat nem oszthatja meg Oscarral?

Június tizenötödikén végre legalább egy távirat érkezett. Oscar azt tudatta, előző nap aláírták a szerződést, amelyet még a közjegyző elé kell vinni. Milyen reményteljesek és boldogok voltak a sorai! Eleinte az előző tulajdonossal együtt fognak a Beiersdorf jövőjén dolgozni.

– A folytonosság rendkívül fontos – írta. – Ezért hagyom meg azt a cég nevében is.

Táviratnak elég hosszadalmas, állapította meg Gerda jókedvűen.

Oscar visszatértekor Gerda olyan ideges volt, mint azon a napon, amikor a férfi egy évvel korábban Posenbe érkezett. Vajon idővel csillapodni fog ez az izgalom? Vajon a feleségeként is minden alkalommal magánkívül lesz,

amikor néhány nap távollét után újra találkoznak? Elmosolyodott. Igazából kedvére volna.

– Dr. Unna igen kiváló ember – mesélte Oscar, amikor esti sétájukra indultak. Átkeltek a Warthén, balra tartottak a Venetianerstraßén, mígnem elértek a dómhoz, amelynek két tornya messziről látszott. – Nagyon barátságosan fogadott minket, hosszú és kimondottan kellemes beszélgetést folytattunk. Biztosan nagy öröm egy ennyire felkészült szakemberrel együtt dolgozni az újításokon – áradozott a férfi. – Az ő véleménye sokat jelent számomra.

– És hogy hangzik az ítélet? – kérdezte Gerda.

– A guttapercha sebtapasznak nem csupán a minőségéhez nem férhet kétség, de még nyereséges is. Ez vonatkozik a jodomorf stiftre, az illatosított vattára és a torokra, orra és fülre való permetre is. Tehát a jövőben is jó üzlet lesz majd a befektetés.

– Milyen ember Beiersdorf úr?

Oscar egy röpké pillanatra tanácsalannak tűnt.

– Attól tartok, nem igazán ismertem ki őt.

Körbesétálták a dómot, aztán kényelmes tempóban a folyó felé indultak.

– Nem akarom, hogy félreérts, tiszteletre méltó úr. A maga módján barátságos is, de tartózkodóbb, mint dr. Unna. Olyan nagy szomorúság ül a szemében! Az a benyomásom, hogy valamilyen nagy bánat az összes energiáját elszívja.

– Talán ahhoz a sorscsapáshoz van köze, a magánéleti okhoz, amely miatt el akarja adni a laboratóriumot.

– Erre én is gondoltam már.

– Erről nem mondott semmit?

Oscar nemet intett. Aztán néhány lépés után megállt, és a szerelmére nézett.

– Nem akarlak terhelni, de érdekelné a véleményed. Talán te meg tudnád fejteni azt a furcsa teremtményt.

– Anélkül, hogy személyesen találkoztam volna vele? Nehéz lenne. – Gerda megfogta a férfi kezét, mert egyszerűen szükségét érezte, hogy egészen közel legyen hozzá. – Mesélj még róla!

– Igen élénk a szelleme, büszke a termékeire és a tudására. Mégsem leereszkedő, egyáltalán nem. Kellemes ember, tisztos vállalkozó. – Habozott. – Sajnos egy kissé eljárt felette az idő.

– Ezt meg hogy érted?

– Berlinben hamarosan vásárt rendeznek. Minden neves gyártó bemutatja a kenőcseit, a kötszereit és a tinktúráit. Ideális alkalom kínálkozna, hogy először lépjünk közösen az ügyfelek elé.

– Nagyon jó ötlet. – Gerda maga előtt látta az ő Oscar-ját, büszkeségtől dagadó kebelével, érdeklődő szakemberek és üzletemberek körében.

– Beiersdorf úr ezt egészen máshogy látja.

– De hát miért?

– Nem akar megjelenni. Értelmetlen fáradságnak tartja. Túl sok ember lenne ott, akik hangosak, néhányan izzadnak, szaglanak. – Gerda csodálkozva vont fel a szemöldökét. – Azt kérdezte tőlem, mi értelme elveszni a sok kiállító között a tömegben. Közölte, hogy ő a laboratóriumban vagy az ügyfelei otthonában köti az üzletét, és teljesen komolyan azt kérdezte tőlem, hogy mi haszna lenne egy vásárban való megjelenésnek. Pedig Berlin nagyon fontos: mindenki, aki ebben az iparágban ad ma-

gára, ott lesz. A vállalkozó megmutathatja, hogy tényező, hogy érdekli az eszmecsere. Nem utolsósorban pedig sehol máshol nem nyerhetünk jobb áttekintést a konkurencia fejlesztéseiről és újításairól. Tudnunk kell, mire van kereslet a piacon, mi és milyen minőségben érhető el. – A fiatalember végre levegőt vett, amit azután jól hallhatóan ki is fúj.

– De hát ezt neki is meg kellene értenie! – támogatta Gerda.

– Kellene. – Oscar a fejét ingatta. – Elmagyaráztam neki, hogy manapság a vásári jelenlét hozzátartozik a modern eladási módszerekhez. Én hiszek a reklámban, a jövőben a reklám lesz a mérleg nyelve, az dönt majd sikerről vagy bukásról. Kérdeztem a reklámra költött éves kiadásairól. Tudod, mit válaszolt?

– Mit?

– Azt mondta, egyáltalán nincs reklámköltségvetése! – Oscar fölegyenesedett. – Én az ilyet nem ismerem – mondta jellegzetes hamburgi színezettel. – Kellemetlen neki, hogy az árujának hírét vigye, ahogy ezt ma annyian teszik, mert azt komolytalan, rikkancs dolognak tartja. Eleve kidobott pénz, hiszen nincs jobb reklám, mint a bőrgyógyászok tudományos munkája, amelyet a készítményekbe fektetnek. Az pedig egy huncut garasba sem került neki.

– Nem lehet, hogy az érvelésében van esetleg egy hangyányi igazság? – kérdezte Gerda, amikor visszatértek az Alter Marktra.

– Egy hangyányi, nos, annyi van, de sajnos nem több. Mit ér a tudományos ítélet, ha csak tucatnyi ember tud róla? A reklám az értékelés hírét elviszi a nagyvilágba, és

gondoskodik róla, hogy mindenki megismerje. Erről van szó. Ám Beiersdorf mindezt nem akarja belátni – morgogta Oscar, amikor beléptek a házba.

E véleménykülönbség ellenére Oscar maga volt a megtesült bizakodás. Nem vesztegette az időt, Altonába költözött, hogy előkészítse az átvételt. Azt tervezte, először Beiersdorf úr egyik lakásába költözik be, a házasságkötés után pedig az ifjú pár keres egy új lakást. Gerda rettegett az elválástól, és amikor elérkezett az idő, hogy a férfi a becsomagolt bőröndjeit a kocsira rakja, majd a szerelme arcára, ajkára csókot adva elbúcsúzzon, a lány úgy érezte, az elkövetkező hetekben fél karral kell majd élnie.

– Írni fogok, ígérem, mindenről pontosan beszámolok!
– vigasztalta Oscar.

És az ígéretét meg is tartotta.

Szeretett Gerdám,

Altona kellemes városka, amely előtt gazdasági szempontból fényes jövő áll, úgy hiszem. A szabadkikötő már önmagában biztosítja ezt. Minden nagyon modern. Felülhetsz a vonatra, és csak leszállsz a szomszédos Hamburgban, Kielben vagy Kaltenkirchenben. Nemrég csatoltak három települést a városhoz közigazgatásilag, így Altona hirtelen megnőtt. A bővítés eredményeképpen a város területéhez tartozik egy lóversenypálya is, tribünnel. Nem értem, hogy lehet valaki, akinek mindez folyamatosan a szeme előtt van, ilyen szörnyen régimódi. Természetesen tudod, hogy kiről beszélek, és mire gondolok.

Tizenegy munkatársunk van, ketten irodisták, akik a rendeléseket intézik. El sem tudod képzelni, mindent kézzel feliratoznak! Valaki megrendeli a tapaszt, a két irodista címkére írja a pontos megjelölést, és ráragasztják. Képzeld csak el! Nekem ez túl lassú. Ha nyomtatnám a címkéket, sokkal gyorsabb lehetne a kiszállítás. Remélem, Beiersdorf úr nem tartja ezt is szükségtelen sallangnak.

Most zárom soraimat, hív a munka.

Szívélyes üdvözetemet küldöm, és egy csókot,

Oscar

Ui.: Miután még egyszer elolvastam a soraimat, meg kell állapítanom, hogy meg sem említettem, mennyire hiányzol. Pedig így van. Nagyon is!

Gerda mindennap elolvasta a levelet lefekvés előtt: közben mintha hallotta volna Oscar hangját, és látta volna maga előtt, ahogyan hintázik türelmetlenül a lábujjhegyén, míg a két alkalmazott cédulákat feliratoz. Bár a búcsúzásakor azon tűnődött, hogyan fogja átvészelni az előtte álló napokat – hiszen már a rövid hamburgi látogatás is túlélhetetlennek tűnt –, egyszerre váratlan megoldás kínálkozott fel.

– A Patikusok Szövetsége felhívást tett közzé: javaslatokat vár, hogyan lehetne a jubileumát megünnepelni – említette az apja egy esős kedden, miután átolvasta a postát.
– Pedig még vagy egy év lenne az előkészületekre!

– A jó döntésekhez idő kell – vélekedett Gerda anyja.

– Igen, igen, persze. Csak azt nem értem, hogy nekem mi közöm mindehhez.

– Nem derül ki az írásból? – érdeklődött Gerda.

– Minden tagunkat arra kérjük, gondolkodjon – olvasta a férfi értetlenkedve. – Minden ember tudja, milyen fontos feladatokat látnak el a patikusok. Ezt senkinek sem kell magyarázni. Ugyan ki a csudának lenne érdekes, hogy miért létezik a szakmai szövetség, és milyen célt szolgál?

– Bizonyára igazad van, Gustav. – A felesége röviden feltekintett a csipkeveréséből, majd vissza.

– Dehogy! – kiáltott fel Gerda, mert eszébe jutott, amit Oscar mondott a reklámról. – Természetesen tudják értékelni a munkádat és a hivatásodat is, mégis megveszik a kétes gyógykenőcsöket bármelyik kuruzslótól, aki elég hangosan ígérget. Mit ér, ha te minden gyógymódot kívülről fűjsz, ám az emberek nem tudnak róla?

– De hát a tudás magától értetődő – motyogta az apja, és összevonta a szemöldökét.

– Ugyanígy magától értetődő, hogy lélegzem, mégsem gondolok rá. – Az apja figyelmesen ránézett. – Te magad is sokat mérgeledsz a rengeteg sarlatán miatt, akik a gyanútlan emberek keservesen megkeresett pénzét elcsalják. És nemcsak az egyszerű emberek, de olyan okos, művelt emberek is áldozatul esnek, mint például Kneipp tiszteltes, aki állítja, hogy a gyógyuláshoz vezető út nem a gyógyszerháron át vezet.

– Ez igaz.

– Miért ne használnátok fel a jubileumot arra, hogy a kuruzslók és a tanult gyógyszerészek közötti különbségre felhívjátok a figyelmet?

Az apja eltöprengett.

– Jó, de hogyan?

– Művészettel.

Gerda nem tudta volna megmondani, honnan vette a választ. De az volt az érzése, hogy egy káprázatos mozaik hiányzó darabkáját találta meg. Szerette a festészetet, de a gyógyszerészet területén az vajmi keveset ért. Sokszor tette már fel a kérdést, mihez kezdhetne lelkesedésével és egyre gyarapodó tudásával. Hogyan találhatna értelmes elfoglaltságot, amely örömet jelentene számára? Most végre megértette: mások bátorítása az ő feladata.

– Hirdess versenyt a poseniek körében! Fessék meg, ami először eszükbe jut a gyógyszerészekről. Körömvirág, üvegcsékkel teli polc, emberi test...

– Gertrud! – kiáltotta az anyja.

– Talán nem muszáj egyből meztelen férfit rajzolni. Szerencsére a legtöbb ember erkölcsös. Főleg itt, Posenben. Berlinben vagy Párizsban talán más a helyzet. Különben hogyan festhette volna meg Therbusch, akinek a tehetségét egyébként nagyra értékelem, Diderot-t meztelenül?

– Én nem értek az ilyesmihez – vágott közbe az apja türelmetlenül –, de tetszik az ötlet. Keresnem kell valakit, aki ért e művészethez, és aki levezényli a versenyt. – Gerdára nézett, az ajkán mosoly bujkált. – Elejétől a végéig.

– Nagyon szívesen vállalnám.

A lány érezte, hogy kigyullad az arca. Váratlanul valami olyasmire talált rá, amelynek minden idejét szentelheti. Micsoda kaland! Erről mindenképpen be kell számolnia Oscarnak.

Két héttel később újabb levél érkezett Altonából.

*Legdrágább Gerda,
Az egyik irodistánk sajnos unatkozik, amióta nyomtatjuk a címkéket. Túl kevés dolga akad, ahhoz pedig nem fűlik a foga, hogy az ujjával malmozzon. Habár biztosítottam róla, hogy a helyzet bizonyára hamarosan megváltozik, felmondott. Nagy kár, hiszen számítottok a megrendelések számának emelkedésére.*

A következő levélben Oscar a Beiersdorffal kapcsolatos panaszait közölte. Ismét.

Meg kell bolondulni! Kiválóan megértjük egymást Beiersdorf úrral. És neki sem lehet a személyem ellen semmilyen kifogása. Talán rendelkezésemre bocsátaná máskülönben a tágas lakását? Gyakran pompásan tudunk együtt dolgozni. Nemrég például kipróbáltunk egy új receptúrát, amely ragyogóan sikerült. Micsoda öröm! Mindkettőnk számára. Megragadtam az alkalmat, hogy újra megemlítsem a hirdetéssel kapcsolatos elgondolásaimat. Nem lenne jó, ha mindenki tudomást szerezne az új receptünk előnyös hatásairól? Úgy nézett rám, mint aki legszívesebben fejjel lefelé belemártana egy forró olajjal teli üstbe.

Egészen biztos vagyok benne, hogy a kis laborból világszínvonalú céget lehetne kibontakoztatni. Már a nemzetközi ügyfélkör is megvan. Nem kell hozzá sok, csak helyes hozzáállás, csak modernebbnek kellene lenni, lépést tartani a korrallal. De nem, olyan, mintha ez a makacs ember nem akarna még több sikert. A legrosszabb benne, hogy szerintem tévedésben él. Az én szememben az üzleti élet olyan, mint egy futam az it-

teni lóversenypályán. Ha az élbolyban van a lovad, elég, ha csak a tempót tartja. De csak addig, amíg a többiek nem gyorsítanak. Ha a te paripád nem gyorsít, hamarosan lemarad, s a végére egészen leszakad a többiektől. Ha nem teszünk minden nap erőfeszítést, hogy jobbak és ismertebbek legyünk, mint mások, nem jósolok nagy jövőt P. Beiersdorfnak és Ts.-ának.

De beszéljünk inkább rólad: micsoda nagyszerű ötlet a rajzverseny! Biztos vagyok benne, hogy sok embert rá tudsz majd venni a részvételre. Ki tudja, talán egy eddig ismeretlen géniuszt is felfedezel. És apád gyógyszer-tárára és az egész céhre nagy figyelmet irányít majd a terved. Az meg sosem árt.

Gerda egészen feldúlt volt. Oscar megtalálta, amit keresett. Mennyire szerette volna egy kicsit vigasztalni, vagy legalább meghallgatni! Ugyanakkor mosolygott is a férfin. Milyen szerény! Még mindig nem írta át a cég jól ismert nevét, hogy a sajátját olvashassa a termékcímkéken és a levélpapíron. Egy pillanatig sem kételkedett abban, hogy a férfinak tetszeni fog a művészeti projektje. A szíve mégis megdobbant az örömtől, amikor olvasta a szavait.

1890 karácsonyán Oscar visszatért Posenbe. Gerdán az izgalomtól már korán reggel kitört a tüszögőroham, azután egy második is, alighogy a férfi a házba lépett.

– Szép kis fogadtatás! Az orvostudomány előtt nem ismeretlen a rózsanátha jelensége. Reméljük, neked nem Oscar-náthád van.

– Ugyan, hiszen ismeresz. Ha valami felkavar, viszketni kezd az orrom, és már kezdődik is!

Oscar persze tisztában volt ezzel.

– Számodra nem túl kedvezőek az ilyen viszontlátások. A jövőben esetleg kerüljük az effélét.

– Micsoda?

Gerda már-már belefogott volna az ellenkezésbe, de a férfi megelőzte.

– Tarts velem, amikor az ünnepek után visszautazom Altonába. A lakás, amelyet Beiersdorf úr a rendelkezésemre bocsát, nem palota ugyan, és kevesebb helyed lenne, mint a szülőházadban. – Szünetet tartott, és pimaszul ránézett. – Csak magad okolhatod, elvégre ígéretet tettél, hogy hozzám jössz feleségül. Jóban és rosszban társam leszel, akár egy altonai lakásban is. Mit szólnál, ha januárban oltár elé vezetnék?

Gerdát olyan érzés töltötte el, amelyet csak akkor érzett, amikor többórnyi kocsit után végre megérkezett az úti céljához. Nincs többé elválás, nincs levelezés, nap nap után Oscarral lehet! Mit érdekelte, hogy két vagy három szoba várja őket? Az ünnepnapokat még kiélvezi, még utoljára hadd kényeztesse Ottilie, mielőtt végleg elhagyja a szülői fészket, és sajátot alapít.

Szenteste napján nem akart ebédelni. Oscar azonban úgy gondolta, valami apróság igazán megengedett. El is fogyasztott egy szelet gyümölcskenyeret, amely vagy kétujjnyi vastagra volt szelve, hozzá egy kisebb halom diót és egy almát. Szenteste, amelyet zsidó vallásuk ellenére keresztény módra ünnepeltek, Ottilie máklevest szolgált fel kenyérkockával, azután pontyot barna vajjal, hozzá savanyú káposztát. A szilvabefőttés gombócot Gerda már csak nagy nehezen tudta legyúrni. Mi lett volna, ha már nap-

közben is eszik? Vacsora után Oscarral kéz a kézben, a szülők mögött sétálva indultak az istentiszteletre.

A hideg a lány arcába csípett, könnyet csalt a szemébe, de alig érezte, mert az ünnepi hangulat és a gondolat, hogy hamarosan új szakasz nyílik az életében, felmelegítették. Otilie kiváló fahéjas és szegfűszeges punccsal várta otthon a családot. Az ajándékozás a nappaliban zajlott, ez volt Gerda számára a szenteste egyetlen nyomasztó pillanata. Úgy tartották, hogy amikor az első mécseset beviszik a szobába, meg kell figyelni a jelenlévők árnyékát. Ha valamelyikük árnyékának hiányzik a feje, nem éri meg az elkövetkező év végét. Ostoba babonaság, Gerda szíve mégis egy cseppet hevesebben vert, és csak a szeme sarkából vizslatta a sötét, tapétázott falakat. Egyetlen fej sem hiányzott, hála az égnek!

Az ajándékozás során Oscar két csomagocskát nyújtott át ünnepélyesen. Piros, csillogó papírba voltak csomagolva, aranyszínű masnival díszítve, ami illett a több mint két méter magas fához, amelyen apró, tűzpiros almácskák és aranyos diók lógtak.

– Nem magam csomagoltam – magyarázta Oscar. – Attól tartok, én nem vagyok ehhez elég ügyes. De azt megjegyeztem, hogy ezt kell először kinyitnod. – Rámutatott a Gerda bal kezében lévő csomagocskára. Miután a lány eltávolította a szalagot és a papírt, egy kis doboz bukkant elő. Meleg hullám áradt szét a testében. Ékszer! Akkor ez bizonyára... felpattintotta a fedelet.

– Egy gyűrű!

A szülei jelentőségteljes pillantást váltottak. Gustav átölelte a felesége vállát.

– A jegygyűrűd – pontosított Oscar.

– Tökéletes. Én magam is ilyet választottam volna. Köszönöm, szívem! – Közelebb lépett a férfihoz, és arcon csókolta.

– A jegygyűrű igazából nem karácsonyi ajándék – mondta Oscar. – Azt mindenképpen megkaptad volna. Ezért hoztam egy másik csomagot is.

– Micsoda butaság, ez a legszebb ajándék, amit csak el tudok képzelni! – ellenkezett a lány, és a fény felé tartotta a nyitott dobozát, hogy megcsillogtassa a gyémántot. – Mintha a kő világítana. Látod?

– Nos, ez egy ásvány. – Oscar vállat vont. A másik ajándéka ugyancsak az ékszerésztől származott: egy arany fülbevaló volt, amely kis cseppként ült meg Gerda fülcimpáján. A fülbevalókat is egy-egy gyémánt díszítette. Gerda a nyakába borult. Talán kissé túl viharosan is, de ki foglalkozott már ezzel?

– Fel kellene próbálnod a jegygyűrűt. Látni szeretném, jó-e a méret. Azután vissza kell adnod, januárig. – Oscar a szerelme ujjára húzta a gyűrűt.

Gerdának kinyújtott karral maga elé tartotta a kezét.

– Mintha rám öntötték volna! – suttozta.

– Ó, gyermekem, milyen szép! – lehelte az anyja, és megtörölgette a szemét.

– Nézd csak az asszonyokat, Oscar – dörmögte Gustav –, már most sírnak. Mi lesz így az esküvőn?

– No de kérlek! – korholta tréfásan a felesége. – Mintha az örömkönnny valami rossz dolog volna.

– Mindennek, amink van, annyira kell örülnünk, amennyire csak lehet – mondta Gerda. – Ennyi boldogság az életben igazán nem magától értetődő.

– Sokaknak nincs ilyen jó soruk, mint nekünk – jelentette ki Oscar gyorsan.

– Ez már csak így megy. Van, aki csak egyszerű munkásnak való. Ő ne várjon annyit, mint az, aki vállalatot vezet és felelősséget vállal. – Gerda apja röviden vállalt vont.

– Ebben igazad van, Gustav. Csakhogy munkások nélkül egyetlen vállalat sem létezhetne. Nem lenne jó, ha legalább ünnepkor megengedhetnének maguknak némi bőséget? Néha az ő szemükbe is könnyet csalhatna a boldogság, nem gondolod?

– Nos, igen, ha egy kicsit takarékoskodnak... – Gustav nem fejezte be a mondatot.

– Nem kellene a szájuktól megvonni a falatot azért, hogy szenteste többre fussa. – Oscar pillantása Gustavról Gerdára vándorolt, és rámosolygott. – Valami többletet kellene kapniuk, hogy a családjuk számára igazán fényes ünnepet teremthessenek.

A szülők ingerülten pillantottak egymásra, Oscar ellenben tökéletesen elégedettnek látszott. – Úgy határoztam, hogy a következő évben karácsonyi pénzt fizetek az alkalmazottaknak – közölte.